

מק"ט 1245
נתה"ס צנחנים

שנתחמתי יום הכיכור
לוחמים מפי
השולד 3798

קרוב האדומים בסרפאום

באחד מקרבות הטיהור שהתפתחו בצדה המערבי של תעלת סואץ, לאחר הפריצה הראשונית של הצנחנים, נתקל כוח שריון ישראלי במוצב מצרי עיקש, דרומית לראש הגשר, בציר הסמוך לאגם המר הגדול. המוצב המצרי היה מצוייד בכלי-נשק אנטי-טנקיים בריכוז רציני. לאחר זמן מה הוברר, כי כוח השריון הישראלי מתקשה בפיצוח המוצב. לפתע נשמע בקשר קולו של מפקד שריון: „מבקש סיוע, מבקש סיוע דחוף — עבור“. בתשובה נשאל: „האם לשלוח טנקים? עבור“. „לא“, היתה התשובה, „אדומים, אדומים!“

סיפור זה, מספר לי מפקד יחידת הצנחנים שפרצה ראשונה את התעלה ועברה לצידה המערבי, ובקולו יותר משמץ של גאווה. מעין עדות לצורך החיוני בצנחנים, למשימות ששום חיל אחר לא מסוגל לבצען ביעילות ובמחץ האופייני לצנחנים.

ואכן, הצנחנים הפכו במלחמה זו למעין כוחות ל-משימות סיוע מיוחדות, המצורפות ומסופחות לכוחות שונים, בגזרות שונות בהתאם לנסיבות ולמהלכי הקרב.

כך גם הכוח של ד'. אשר פוצל במהלך הקרבות לגדודים וחלקי גדודים שהתפרסו על מרחבי החזית הדרומית כולה. אך, בטרם התפרסו הצנחנים מצפון ה-גיזרה ועד לנקודת המאחז הדרומית ביותר הנתונה לשליטת צה"ל — נותרו להם תפקידי-טיהור לאורך קווי התעלה ואזור החיץ החקלאי.

סריקה וחסיונה

מספר סא"ל ד. : „לאחר שייצבנו את המאחז על ראש הגשר עצמו קיבלנו משימות סריקה וחסיונה ו- נענו לאורך מסילת הברזל המוליכה לאיסמעיליה. לי- לה קודם לכן, עברה יחידה אחרת שלנו את התעלה ותפסה את הגיזרה הצפונית. הייתי בכוח קטן יחסית, שכלל גם שני טנקים לסיוע. נענו על זחלמים ונסת- ייענו גם בתולר אחד, וכאשר התקדמנו לאורך הציר קיבלנו דיווחים על בריחת מצרים מצפון לנו. ואכן, באזור שלפני תחנת הרכבת ראינו מצרים נעים בשטח — והם חוסלו. התקרבו בכיוון לכפר סרפאום. בקצה הדרומי של הכפר גילינו מיתחם אויב, שעל קיומו לא ידענו, והתחלנו להרביץ לעברו אש. לא היתה תגובה. הערכת, שהמיתחם ריק ושהמצרים אותם ראינו סמוך לתחנת הרכבת ברחו מכאן. החלטנו לתקוף את המית- חם ולהשתלט על האזור כולו.

אך, ממש סמוך לתחנה התחלנו לחטוף מכת-אש אדירה ומפתיעה ומיד היו לנו מספר נפגעים, כאשר מרבית הכלים שברשותנו יוצאים מכלל פעולה, לרבות הטנק היחיד שנותר לנו. חלק מהכוח המצרי שהתבצר בתחנה, הפעיל בזוקות ונשק אישי. קפצנו מהזחלמים והוברר לנו שאנחנו מפוצלים. הכוח שלי היה ממש ליד תחנת הרכבת עם 14 איש, ואילו שאר הכוח היה מאחור במרחק של כ-200 מטר.”

„לפתע נותרנו כמעט לבד”, אמר סא"ל ד. „והכל מסביב בער ושרק. היה ברור, שהכוח המצרי עדיף ב- הרבה עלינו. נערכנו להגנה. אנחנו ליד התחנה, והכוח השני מאחור. ריכזנו במהירות פצועים, התקשרתי ל- מפקד והודעתי לו על המצב. ביקשתי מיד כוח סיוע כדי שנוכל לכבוש את המוצב. היה ברור שלפנינו מית- חם חטיבתי.

כמו כן, ביקשתי סיוע ארטילרי. בתחילה, הודיע לי הסמג"ד מאחור, כי הפגזים שלנו נופלים קרוב מדי אליו ונאלצתי להפסיק את הארטילריה.

קרב הגנה נ"20 נוטר

המצרים נערכו להתקפה. הבל היה בטווח קרוב מאוד. המצרים הורידו כוח בסדר גודל של שלוש פלו-גות חי"ר שהחל להתקדם אלינו בחסות מבנים שהיו בשטח, ממספר כיוונים.

התחולל קרב הגנה אכזרי ביותר, לעתים מטווחים של 15—20 מטר. התחמושת החלה להיגמר. רימונים כבר לא נשארו לנו. העסק ארך למעלה משלוש שעות והתחלתי לפקפק אם נצליח לבלום את הכוח המצרי". מאיר שרעבי, מיחידת המרגמות הכבדות, שהכל מכנים אותו חמודי, ושהיה בכוח הסיור, מספר: "הס-גן קיבל הוראה להישאר קצת מאחור. לפתע, כ-500 מטר לפני קצהו הדרומי של הכפר סרפאום, התחילה לנחות עליו אש נק"ל ונ"ט רצינית מאוד. חטפנו פגז נ.ט. על-יד הזחל"ם ועפנו ממנו. סמוך אלינו ממש עמד מצרי עם בזוקה, עקפנו את הזחל"ם וירינו בו.

תפסנו מיסתור, אך ספגנו אש מכל הכיוונים. ביר-יות הראשונות נהרג הקמב"ץ. היינו צריכים להמשיך לירות. המפקד חטף ריקושט מעל העין. בינתיים נפג-עו חבר'ה נוספים, והמצב הלך והחמיר".

באותה עת עצמה היה הסמח"ט במפקדת החטיבה. מרפק ידו השמאלית היה חבוש. הוא נפגע מרסיס קטן באחת מההפגזות הראשונות, שנחתו על הצנ-חנים בצד המערבי של התעלה. "הייתי אחד הפצועים הראשונים של הכוח" הוא אמר בגיחוך מה. "לקראת צהרים, ביום ד', התחילו להגיע דיווחים מדאיגים מד, שהיה לכוד בסרפאום. צריך להיות מצב חמור באמת אם סא"ל ד. נשמע מודאג". "הוברר לנו", הוא מוסיף, "כי ד. נתקל במיתחם רציני מאוד, שכלל תות-חיים דו-תכליתיים נ.מ. ונ.ט. 85 מ"מ ו-100 מ"מ. כא-שר היה ברור לנו שהוא זקוק לסיוע והתחמושת אצ-לו הולכת ואוזלת ארגנתי כוח סיוע, שכלל את יחידת הסיור עם זחלמים ופלוגה נוספת של נחשון. התחלנו לנוע לכיוון סרפאום בכל המהירות האפשרית כדי לח-לץ את ד. ושארית הכוח שלו".

בין החיילים בפלוגה של נחשון היה גם הלל ימיני. הלל, תימני חביב מראש-העין, הגיע למלחמה ישר מ-פריס, שם עבד במשרד מכובד של ארכיטקטים. ראשו של הלל עטור במחלפות שיער ארוכות, שחורות, היור-דות ממרכז הקודקוד בסילסול דמוי פיאות לכל הכי-וונים. "זה כבר לאחר תספורת" הוא מציין. "כש-הגעתי מפריס לארץ הספקתי לעבור בבית ואחותי גז-רה לי את השערות במספריים".

בידיו אוחז הלל קובע פלדה ומניח לשערו להשתו-בב ברוח כאשר הוא נוסע בזחלם. קובעו מנוקב סמוך לקודקוד. הוא מספר: "כאשר הגענו בכיוון סרפאום חטפתי כדור בראש. הרגשתי, כאילו ירדה עלי זפטה של עשרה קילו על הראש. נפלתי לארץ. קמתי במהי-רות והורדתי את הקסדה. הכדור חדר דרכה, עבר את ביטנת הפיברגלס ונעצר בראש. הקליע נפל ארצה ואחד החבר'ה הספיק לחטוף אותו. ירד קצת דם מהראש. זזתי לכיוון נקודת הפינוי. חבשו לי את הראש ובינת-יים נותקתי מהכוח ונאלצתי לחכות.

הנוצרים התחננו לעזרה

בינתיים הגיע כוח החילוץ לאזור הקרב. לא ידע-תי בדיוק מה קורה שם. הגענו ממש מול המוצב. ליד מיבנה עם חומה (כנראה בית-ספר). נתקלתי בעוזי. הוא עידכן אותי לגבי המתרחש בשטח ובעצמו התחיל לרכז נפגעים. בעיקר מהזחלמים שנפגעו במטחי האש הראשונים. יצרנו קשר עם דן וסיכמנו אתו, שאנחנו מוציאים כוח שיטהר את הרחוב שבין מסילת-הברזל

נלחם בשארית כוחותיו נגד כוח עדיף בהרבה. ואנחנו נתקעים מבלי שנוכל להתקדם במהירות ולהתחבר אליו".

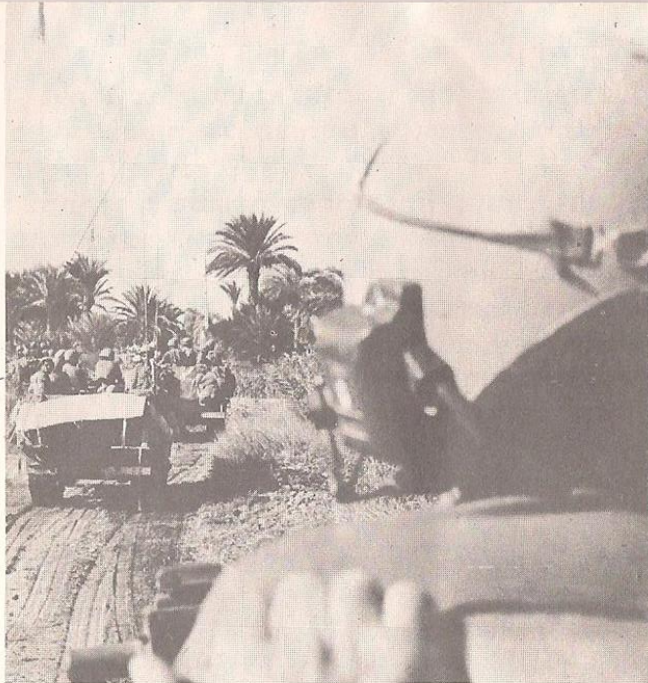
אך כאמור, לבסוף הגיע כוח החילוץ. מפקדו הזמין הנחתה ארטילרית רצינית. התוכנית היתה: להוריד ארטילריה בכמות גדולה ואח"כ למסך את השטח הפ-תוח, הנשלט ע"י המוצב, ברימוני עשן, ואח"כ לפרוץ עם שלושה טנקים בכיוון צפון, כדי לאבטח, ובחיפויים להתחיל בטיהור על-ידי כוחות החי"ר ולהתחבר לב-

לבין תעלת המים המתוקים ואחר-כך יתחברו איתו כאשר נוריד ארטילריה על המוצב".

בכוח החילוץ היה גם צביקי ועמו עזי נהגו. הוא מספר: „נענו לכיוון תעלת המים המתוקים בכיוון צפון, על פסי הרכבת עצמם. התנועה היתה קשה מאד משום שהרכב קפץ כל הזמן על האדנים. טנק אחד פרס שרשרת ונאלצנו להתעכב. היתה תחושה קשה מאד. הנה, אנו שומעים שהכוח שלנו נמצא בצרה והוא

סוף עם ד. שהיה באחד המיבנים". „צביקי", מוסיף עזי, „ביקש מד. לדלג אחורה. אך ד. הבהיר לנו, שהוא נתון בקרב נק"ל מטווח קרוב מאד ויש לו נפגעים לא מעטים ופשוט, איננו יכול לזוז. לא היתה ברירה אלא לדלג אליו וקדימה".

לבסוף, הצליח הכוח של צביקי להתחבר עם ד. והו-חל בפינוי מהיר של נפגעים, שוב בסיוע מיסוך רציני מאד של רימוני עשן. „חזרנו", אומר מפקד כוח החי-

רגע שנלכדנו בשטח היתה המשימה להילחם מבלי להרתע. הידיעה, שאתה כוח החוד, אבל מאחריך עו-מד צה"ל כולו ואתה משוכנע שיגיע כוח הסיוע — נתנו לנו עוצמה בלתי רגילה ויכולת להעיז מעבר להע-זה הרגילה".

קוונדו נוצרי תוקף בלילה

אך בטרם התפנה לסיכומים היה על הכוח של ד. להתרכז במספר משימות טיהור נוספות: „חזרנו ב-ליל יום ד' לאבטח את ראש הגשר. באותו לילה נער-כה התקפת קומנדו מצרי על מוצב שלנו. בבוקר ספרנו 80 גוויות של חיילים מצריים. אנחנו איבדנו שלושה לוחמים".

ולמחרתו, ביום ה', תקף כוח אחר מוצב דרומי-מע-רבי, שחסם את כוחות השריון שלנו שנעו דרומה. כו-חות השריון נאבקו במוצב אך הוא לא ויתר. הוזעקנו לעזרה. פלוגה שלנו תקפה על זחלמים. היה קרב טי-הור. מיד אחרינו פרץ השריון קדימה..."

לוצ, „לאותו מיבנה בקצה הכפר, שאותו תפסנו בהת-חלה".

לאחר שכוח הסיור של ד. חולץ והפצועים נחבשו במקום, התארגן הכוח לתזוזה חזרה.

מספר מפקד כוח החילוץ: „טנק פגוע חולץ. בחור שנפגע ביד אחת התעקש להישאר בזחלם כנהג. ואילו קצין המבצעים, הפך למקלען. ארגנו שיירה, עם טנק מוביל וטנק בחיפוי מאחור, והתחלנו בתנועה מסוד-רת. מרבית כוח החי"ר נע רגלי, כי רוב הזחלמים נפגעו.

כאשר היינו בדרך חזרה, נזכרתי בדבר מוזר: ידעתי כל הזמן, כי בערך כקילומטר אחד מצפון למיתחם סרפאום היה כוח טנקים של המצרים. משום מה, אף אחד מהטנקים האלה לא התערב בקרב. תאר לך מה היה קורה לו היינו פוגשים גם בטנקים כאשר הופענו לחלץ את הכוח של ד.".

מסתבר, כי ד. עצמו היה רחוק מלאבד את רוח הקרב שלו כאשר התחבר איתו כוח הסיוע.

אומר ד.: „לאחר שעבר אלינו כוח הסיוע הייתי מעונין לקחת את המיתחם כולו. אבל היות והמשימה העיקרית שלנו היתה לאבטח את ראש הגשר, קיבלנו מהמפקד פקודה לחזור. מה שלא ידעתי באותו רגע", מוסיף ד. „הוא שבקשר, קלטו כוחותינו קריאות וזע-קות יאוש של המצרים, אשר הודיעו, שכוח ישראלי אדיר עולה עליהם בסרפאום והם במצב נואש ושוק-לים אפשרות של נסיגה. זה מצחיק. אני הייתי עם 14 איש. לכוד בתוך מיבנה, עם נפגעים והרוגים, כמעט ללא תחמושת לאחר קרב של כמה שעות. ובסוף אומ-רים לי, שהמצרים שהיו בכוח רציני עם עוצמת אש אדירה — התחננו לעזרה נוכח הכוח הישראלי הגדול, שעלה עליהם..."

ימים מספר לאחר מכן כשהיה נינוח בתוך בונקר מצרי, הסביר לי ד.: „הקו שלי היה — השגת המטרה עד הסוף, בגישה תוקפנית, בלי להתחשב ביחסי כוחות מקובלים, על-מנת לאפשר לצה"ל לבצע את המשימה העיקרית — החדרת הכוחות לעומק שטח האויב. ב-

בעת שהיה ד. עסוק באבטחת הגשרים עצמם, פעלו כוחות נוספים של הצנחנים בגיזרה הצפונית יותר, כדי לנקות את השטח.

התחפרות המצרים בשטח היתה מעניינת. הם בנו סוללות עפר ענקיות דמויות האות ח', כאשר במרכז היו משוקעים, כנראה, אמצעי הצליחה, כשהסוללה הקדמית ושתי הזרועות מסתירות אותם. בסוללה הקדמית היו חפורים בונקרים מדופנים ומבוצרים. השטח היה מאורגן ומוגן ע"י גדרות תיל, שוחות איש-יות ומכשולי אש אחרים.

הפריצה נוטטה נותחם

על כיבוש המוצב מספר סגן אבי, סטודנט לפיסיו-לוגיה של הצמח באוניברסיטת ת"א בחייו האזרחיים, וקצין סיוע ארטילרי בתפקידו הצבאי: „יצאנו לסייר, ביום ה' בלילה, כדי לבדוק את המוצב ואת החושות שמסביבו. אריק, מכוח מקביל היה על מוצב דרומי-מזרחי כ-500 מטר מאתנו. פתאום, באמצע התצפית, שעה שהיינו בכוננות להנחתה ארטילרית — שמענו אש אדירה מכיוון המוצב של אריק. ראינו יציאות עצומות של בזוקות, תולר והמון נשק אוטומטי כבד. לפני שהספקנו לשאול — ביקש אריק סיוע. הוא טען שעולים עליו בכוח גדול. לפתע נותק הקשר איתנו. למשך דקה וחצי לא שמענו אותו. קראנו והוא לא השיב. אח"כ הוברר, כי שכב עם עוד שלושה חבר'ה כשהוא הקיצוני בשורה. שלושת החיילים שלידו נהר-גו, הוא הצליח להחליף מחסה ואח"כ חזר לחדש את הקשר.

„האש שלנו“, מוסיף אבי, „הגיעה מהר מאד. לפי הערכתנו היה האויב קרוב למוצב כדי 200—300 מטר. הפגזים הראשונים שלנו, נפלו סמוך אלינו, אך לא נפגעו. אורי ואני התערבנו והסטנו את האש לכי-וון המוצב של אריק. הורדנו אש תופת. קצב האש היה רצחני, אבל גם האש המצרית, ובמיוחד הקטיושות, פעלה באופן רציני. למחרת החלטנו לעלות על היעד.

קצין חינוך ראשי • ענף הדרכה והסברה
 משרד הבטחון • ההוצאה לאור / כל הזכויות שמורות
 הודפס לראשונה ב"במתנה"

„אורי הכין טיווח רציני על המוצב. בתצפיות גילינו, כי צפונה לו, סמוך לחושות (בת? החימר שלאורך תע- לת המים המתוקים) היתה תנועה גדולה של כוחות חי"ר מצריים.

„הקרב נוהל ע"י צביקי. הוא העדיף פעולה זהירה ומבוקרת על פני פריצה מהירה שיכלה להסב לנו נפ- געים רבים. לאחר ריכוך ארטילרי רציני, ערכנו תצפ- יות והחלטנו לפרוץ. אמרי אמר, שהוא מעדיף למצוא פריצה בגדרות המקיפים ולא לפוצץ אותן בבוונגלורים, כדי לא לגלות למצרים את כיוון הפריצה. הוא מצא נקודה כזו וסימן אותה. אחריו התחילו לזרום כל האנשים. כשחדרנו למוצב התברר, שהריכוך עשה את שלו והמוצב היה כמעט ריק לחלוטין. תוך זמן קצר טיהרנו אותו...”

וכך, כשהם נעים מסוללה לסוללה, תוך שהם מאב- טחים את הגשרים, נעו הצנחנים במעלה הדרך בכיוון איסמעיליה וטיהרו אותה מחילי הצבא המצרי. בז- הירות, אבל בתנופה ובהעזה, שברו את התנגדות ה- חי"ר המצרי, נעו תחת אש ארטילרית רצינית והתקד- מו עד לפאתי העיר, שם מצאה אותם הפסקת האש, ביום ה-22 באוקטובר.

סיכם המפקד: „הוכח פעם נוספת, כי אין תחליף לצנחנים במשימות של טיהור וניקוי שטח המלא כו- חות חי"ר מבוצרים. השריון הישראלי, התקשה להב- קיע מערכים כאלה, ביחוד נוכח ציוד הנ"ט של ה- מצרים. הצנחנים, בלחימת פנים אל פנים, עשו זאת ואיבטחו את הגשרים, שדרכם נעו כוחות השריון של- נו אל עומק השטח המצרי”.